

Beleidsplan sociale veiligheid

2025

Inhoud

Visie en missie	4
Onze missie	4
Onze ambitie	4
Onze visie	4
Een katholiek kindcentrum	4
Kwink als preventiekader	6
Uitdragen van een positieve, sociale en morele norm	6
De groep en het kindcentrum: een gemeenschap	6
Een basishouding: basisafspraken in het kindcentrum	8
Van basishouding naar groepsregels en omgangsafspraken	9
Aanleren en handhaven van gedragsregels	10
Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen	10
Toezicht bij ons binnen het kindcentrum	11
Leerlingenraad	12
Sociale veiligheid	13
Hoe weten we dat kinderen zich veilig voelen?	13
Het voorkomen van pesten en sociale onveiligheid	13
Extra ondersteuning bij sociale onveiligheid	13
Rots en Water	14
Plagen en pesten	15
Ingrijpen bij plagen	15
Pesten	15
Aanpak van pesten en sociale onveiligheid	16
Ingrijpen bij pesten: De Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)	16
Digitaal pesten	17
Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon	17
Schorsen en verwijdering	18
Bijlagen	20
Anti Pest Protocol	20
Stappenplan gesprekkencyclus anti-pest-protocol	25
Protocol gewenst gedrag	27
Stappenplan voor de leerkracht bij grensoverschrijdend gedrag van kinderen	30
Protocol inzake (Kortdurend) schorsen en verwijderen van kinderen	32

Visie en missie

Ontmoeten, ontdekken en ontwikkelen in ons kindcentrum

Onze missie

is goed onderwijs. In het kindcentrum ontvangen wij kinderen in een veilige en gezonde omgeving.

Wij willen werken aan een aanbod in ons onderwijs zodat we boven het landelijk gemiddelde uitkomen, hierbij is 'de basis op orde' de ondergrens. We willen een bijdrage leveren aan de ontwikkeling, opvoeding en verzorging van kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen, waarbij zij hun schoolcarrière

in het laatste schooljaar afronden met een voldoende eindtoets, die voldoet aan de inspectienorm.

Onze ambitie

Onze ambitie is ieder kind betrokken en gelukkig te laten zijn in zijn ontwikkeling. Onze kinderen bieden we de mogelijkheid om hun talenten optimaal te ontwikkelen en ze te vormen tot burgers die een rol spelen in de samenleving.

Onze visie

In ons kindcentrum bieden wij een veilige omgeving waarin onze kinderen kunnen ontmoeten, ontdekken en ontwikkelen.

We leren de kinderen vaardigheden die ze in de toekomst nodig hebben om zich te ontwikkelen tot een verantwoordelijk, gelukkig mens.

In ons onderwijs hebben we aandacht voor de katholieke identiteit meegroeïend naar de wereld van morgen.

Binnen ons kindcentrum leren kinderen en werken professionals. Het zou mooi zijn als ons kindcentrum ook voor onze professionals een leerplek is. Onze professionals moeten zich immers blijven ontwikkelen. Een werkomgeving gericht op leren, is een van de succesfactoren daarvoor. Professionals op De Wingerd krijgen ruimte om bij elkaar te kijken en van elkaar te leren. Tijdens studiebijeenkomsten spelen "met elkaar in gesprek gaan" en "van elkaar leren" een belangrijke rol. Daarnaast inspireren we elkaar, zodat de motivatie om te ontwikkelen wordt geprikkeld.

Een katholiek kindcentrum

De Wingerd is een katholiek kindcentrum. Wij gaan uit van het Katholieke geloofsgoed. Het zegt veel over de manier waarop we met elkaar omgaan. Wij hebben een open karakter waarbij iedereen van elke geloofsovertuiging welkom is en waarbij we rekening houden met de gebruiken en tradities van die religie.

De methode Trefwoord gebruiken wij als uitgangspunt om op een gestructureerde wijze stil te staan bij de christelijke tradities. Dat betekent dat we regelmatig aandacht besteden aan normen en waarden van het geloof en daarbij rekening houden bij verschillen in de geloofsbeleving en overtuiging.

Kwink als preventiekader

Uitgangspunt voor het beleid op sociale veiligheid binnen ons kindcentrum is het programma van Kwink.

Kwink biedt met haar programma voor ons gehele kindcentrum de elementen om een krachtig opvoedklimaat te realiseren, dat leidt tot een mooie aansluiting tussen opvang en onderwijs. Een lijn voor sociale competenties en democratisch burgerschap door het hele kindcentrum is het resultaat.

Met Kwink besteden we aandacht aan basale sociale-emotionele en burgerschapscompetenties die wenselijk zijn in een democratische samenleving, zoals je verplaatsen in een ander, op een democratische manier met elkaar beslissingen nemen, openstaan voor verschillen tussen mensen, constructief conflicten oplossen, omgangsvaardigheden en verantwoordelijkheid nemen voor de gemeenschap.

Wij willen kinderen binnen ons kindcentrum niet alleen optimaal laten ontwikkelen in de cursorische vakken, zoals taal en rekenen, maar wij willen ook een bijdrage leveren aan de sociale en maatschappelijke vorming van kinderen. Dat het ook goede mensen worden die op hun beurt een bijdrage aan de samenleving zullen leveren. Met elke generatie vormen we immers opnieuw onze samenleving.

Ons kindcentrum dient ook een kindcentrum te zijn waar alle kinderen zichzelf kunnen zijn en zich veilig en prettig voelen. Alleen dan kunnen ze leren. We doen veel om sociale veiligheid te bevorderen en om ongewenst gedrag zoals pesten te voorkomen. Hieronder werken we deze preventieve maatregelen uit.

Uitdragen van een positieve, sociale en morele norm

Gedrag wordt voor een groot deel bepaald door de sociale norm in de omgeving. Kinderen zijn gevoelig voor de vraag: 'Wat wordt er hier van mij verwacht?' Om positief gedrag van kinderen te stimuleren, willen we expliciet een positieve sociale en morele norm uitdragen.

Dit doen we onder andere door:

- De regels en afspraken begin van het jaar in alle groepen bespreken en ophangen in de groepen;
- De omgangsafspraken en het logo van Kwink zichtbaar hangen in het kindcentrum;
- Directe correctie van gedrag van kinderen dat haaks staat op de norm;
- Aanwezigheid van de ambulante collega's bij de ingangen van het kindcentrum en de leerkrachten bij het lokaal om de kinderen 's morgens te begroeten, hen aan te spreken op gedrag, een compliment te geven, belangstellend te informeren, enzovoort.

De groep en het kindcentrum: een gemeenschap

We willen alle kinderen het gevoel geven dat ze onderdeel zijn van de leefgemeenschap die het kindcentrum en de groep vormen, dat hun aanwezigheid 'verschil maakt' en dat de

groep of het kindcentrum minder leuk zal zijn als hij of zij er niet bij is. Dit doen we onder andere door kinderen veel te laten samenwerken met verschillende kinderen (met behulp van coöperatieve werkvormen), door samen omgangsafspraken te maken, samen te bedenken welke taken er in de groep zijn en die met elkaar verdelen, of als groep presentaties voor andere groepen te verzorgen. In het begin van het schooljaar besteden we veel aandacht aan de vorming van een positieve groep in alle groepen (met de lessen van Kwink, de Gouden Weken activiteiten en het thema uit Leskracht).

Het voorgaande heeft evenzeer betrekking op het kindcentrum. Het maakt veel uit of kinderen zich verbonden voelen met het kindcentrum als geheel als zij het kindcentrum als een gemeenschap ervaren.

Investeren in de relatie met de kinderen

We vinden het heel belangrijk dat alle kinderen een goede relatie hebben met hun eigen leerkracht of begeleider. Dat is een belangrijke voorwaarde voor een gevoel van veiligheid. We vragen van onze leerkrachten en begeleiders om te investeren in het leren kennen van de eigen kinderen en in de onderlinge relatie. Ieder kind moet voelen dat het ertoe doet, dat de leerkracht en begeleider het fijn vindt dat hij of zij er vandaag weer is.

Kinderen worden medeverantwoordelijk

Als de groep een gemeenschap is, dan voelen kinderen zich betrokken en medeverantwoordelijk voor wat er gebeurt in de groep. Bij ons in het kindcentrum krijgen kinderen een stem, en leren zij die stem op een verantwoorde wijze te gebruiken. We geven kinderen niet zozeer een stem om op te komen voor hun eigen belang, maar we willen dat ze zich medeverantwoordelijk gaan voelen voor het algemeen belang. Daarom hebben verschillende groepen een taak. We willen dat zij hun steentje bijdragen aan het algemeen belang, aan de gemeenschap. En daar zullen ze zich eerder verantwoordelijk voor voelen als ze ook echt mogen meedenken en als ze serieus worden genomen.

Zo werken we met de leerlingenraad, groepsvergaderingen waarin kinderen mee mogen beslissen over zaken die hen aangaan. We laten oudere kinderen jongere kinderen helpen bij allerlei activiteiten. En – specifiek gericht op ongewenst gedrag als pesten – leren we de kinderen dat ze op kunnen en moeten komen voor gepeste klasgenoten, dat ze ‘verdedigers’ kunnen zijn.

Complimenten

We streven dus naar een positief sociaal klimaat, waarin ieder kind zich veilig voelt, waarin respect is voor elkaar en waarin iedereen makkelijk samenwerkt. Een op het eerste gezicht eenvoudig, maar zeer belangrijk middel om hiertoe te komen is het geven van complimenten.

Kinderen (niet alleen kinderen, dat geldt helaas ook voor ons volwassenen) hebben de neiging om de negatieve gedragingen te benoemen, en het positieve als vanzelfsprekend te beschouwen. In Kwink leren we iedereen heel bewust positief gedrag te benoemen in de vorm van een compliment.

Als iedereen in de groep in staat is om elkaar complimenten te geven, en zo hun waardering voor elkaar uit te spreken, ontstaat er langzamerhand een steeds positievere sfeer in de groep. En daarmee een cultuur waarin het normaal is om de nadruk te leggen op wat goed gaat. Een klimaat waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, zich gewaardeerd weten, het gevoel hebben dat het ertoe doet dat ze er zijn.

Een basishouding: basisafspraken in het kindcentrum

Pesten lijkt vaker voor te komen in een weinig gestructureerde omgeving en in een omgeving waar kinderen onvoldoende voelen wat de sociale norm is. Duidelijke regels in de groep en in het kindcentrum zijn dus van belang. Bij ons op het kindcentrum hebben we een **basishouding**: een set **basisafspraken** die vervolgens uitgewerkt kunnen worden in concrete verwachtingen ten aanzien van het gedrag.

Die afspraken komen voort uit onze pedagogische doelstellingen (de belangrijkste waarden) van het kindcentrum. Kwink biedt hiervoor een expliciet pedagogisch kader. Dit kader bestaat uit Kwink-slagen. Dit zijn lessen met iedere twee weken een ander thema waarin verschillende competenties behandeld worden. We gebruiken de volgende Kwink-slagen:

- De aardigspreker
- De zelfontspanner
- De zelfvertrouwer
- De verderkijker
- De keuzechecker

Vanuit deze Kwink-slagen wordt er gewerkt aan de volgende competenties: zelfbewustzijn, besef van de ander, relatievaardigheden, zelfmanagement en keuzes maken.

Het streven met het programma van Kwink is dat kinderen:

- Op een democratische manier gezamenlijk besluiten kunnen nemen;
- Conflicten constructief kunnen oplossen;
- Zich zorgzaam en verantwoordelijk opstellen ten aanzien van de gemeenschap;
- Openstaan voor verschillen tussen mensen.

Deze doelen zijn terug te vinden in de thema's van de lesblokken, in positieve bewoordingen gevat:

1. Bouwen aan een veilige groep
2. Helpende strategieën toepassen om rustig te blijven

3. Focus en concentratie: doelgericht gedrag bevorderen
4. Werken aan een positief zelfbeeld
5. Inleven in een ander en verschillen accepteren
6. Kwaliteiten ontdekken en verder uitbouwen
7. Elkaars kwaliteiten kennen om zo de groep te versterken
8. Leren bewegen binnen een sociaal speelveld
9. Leren verantwoordelijkheid te nemen voor eigen gedrag
10. Herstellen van een relatie na een conflict
11. Omgaan met groepsdruk
12. Rust in de groep bevorderen
13. Begrijpen waarom een ander bepaald gedrag laat zien
14. Persoonlijke grenzen aangeven en grenzen van de ander herkennen
15. Impulscontrole
16. Opkomen voor elkaar
17. De groep in de laatste weken van het schooljaar
18. Reflectie op persoonlijke groei.
19. Reflectie op groei van de groep en afscheid nemen (groep 8)

Van basishouding naar groepsregels en omgangsafspraken

We introduceren in de eerste 4 weken van het nieuwe schooljaar de basishouding aan alle kinderen in de klas. Dit doen we door middel van de Gouden weken. In deze weken staat forming en norming, storming centraal. Daarnaast delen wij de basishouding in 'Ontwikkeling op De Wingerd' aan ouders. Zo wordt meteen aan het begin van het schooljaar de trend gezet: 'Zo doen we het hier binnen ons kindcentrum!'. De ouders worden aan het begin van het schooljaar uitgenodigd voor een informatieavond over Kwink. Ook worden zij regelmatig geïnformeerd via Kwieb en krijgen zij de Kwink koelkastposter digitaal aangeleverd, zodat zij thuis met de kinderen de op dat moment geldende Kwink-slagen kunnen bespreken.

Om kinderen duidelijk te maken om welk gedrag het gaat bij de regels, worden in de klas activiteiten en gesprekken gehouden. Zo worden de omgangsregels met elkaar gevuld en snapt iedereen wat er met de regels wordt bedoeld. Ook worden er verschillende materialen gebruikt zoals het Emotiewiel, de Kwink van de week, de handpoppen voor in de onderbouw, prentenboeken, Kwink spellen en Kindcentrumbreed de Rustvis. De Rustvis is een techniek die gebruikt wordt om kinderen die onrustig zijn middels oefeningen rustig te laten worden. De introductie binnen het hele kindcentrum versterkt het besef dat deze regels 'van ons allemaal' zijn.

De regels vormen op deze manier een kader voor gewenst gedrag: 'Zo doen we het binnen ons kindcentrum!'. Deze regels zijn vervolgens zichtbaar in de algemene ruimtes en in iedere groep. Ze staan ook op onze website en in de informatiegids.

Deze **basisregels** vormen een soort 'kapstok' waaraan de **groepsregels** worden 'opgehangen'. In de lessen van Kwink wordt samen met de kinderen gesproken over de **basisregels**, de eigen groepsregels en de omgangsafspraken die elke groep met elkaar wil maken om ervoor

te zorgen dat het voor iedereen in de groep prettig en veilig is. De regels worden door volwassenen opgesteld, de kinderen maken samen (omgangs)afspraken. Aan het begin van het jaar, tijdens blok 1, maakt iedere leerkracht in zijn of haar groep bekend welke **groepsregels** er gelden in de klas. Daarbij wordt de link gelegd met de basishouding op kindcentrum-niveau, zodat kinderen begrijpen dat de groepsregels afgeleid zijn van de basishouding. 'De basishouding geldt voor het hele kindcentrum en dit zijn de regels van de groep!'. Om die reden zijn de basishouding regels in iedere groep aanwezig. Vervolgens wordt in elke groep samen met de kinderen **omgangsafspraken** gemaakt en op een afsprakenposter vastgelegd: 'Zo willen we het in onze groep'.

Aanleren en handhaven van gedragsregels

Met het opstellen van gedragsregels zijn we er nog niet. Gedrag dat bij een bepaalde regel hoort, moet vrijwel altijd worden **aangeleerd**. Dus, zeker bij jonge kinderen, oefenen we de gedragsregels met de hele klas.

Maar het opstellen van regels en het aanleren van het bijbehorende gedrag is op zich ook nog niet voldoende. Het **handhaven** van regels vraagt ook iets van het **gedrag van de leerkracht** (of andere volwassenen in ons kindcentrum). Bijvoorbeeld:

- Modelgedrag vertonen;
- Kinderen herinneren aan de regel;
- Kinderen bevragen als ze zich toch niet aan de regel houden en een compliment geven als ze het vervolgens wel doen;
- Met de kinderen meelopen;
- Kinderen aanspreken die zich niet aan de regel houden.

Om het naleven van gedragsregels te bevorderen, is het tevens van belang dat:

- Alle leerkrachten in de groepen (indien nodig) regelmatig terugkomen op een of meer regels waar de kinderen moeite mee hebben door de gedragsinstructie in de klas te herhalen;
- Alle volwassenen in het kindcentrum helpen bij het toezicht houden op het naleven van de regel; het team maakt afspraken over wie op welke plek toezicht houdt.

Bij het overtreden van de regels: zinvol straffen

Er zullen altijd situaties zijn waarbij kinderen de regels overtreden en zich niet houden aan afspraken. Bij ernstige overschrijdingen van de grenzen zijn maatregelen of straffen nodig. Uiteraard straffen we binnen ons kindcentrum af en toe kinderen. We zijn ons er echter ook van bewust dat straffen niet altijd leidt tot de gewenste gedragsverandering, eerder tot meegaandheid: het volgen van de regels uit angst voor maatregelen. Het bezwaar hiervan is dat het kind niet zelf nadenkt, niet reflecteert op zijn of haar eigen gedrag en op alternatieven voor dat gedrag. Er zijn enkele voorwaarden voor een 'zinvolle' straf, een straf die wel kan leiden tot verandering van gedrag. Wil een straf zinvol zijn, dan moet rekening worden gehouden met de behoefte van het kind aan relatie, autonomie en competentie:

- **Relatie:** we spreken het kind individueel aan, op zo'n manier dat de relatie niet verbroken is. We laten zien dat het om het gedrag gaat en niet om de persoon. We helpen hem of haar de fout te herstellen. ('Wout, ik vind je een leuke jongen hoor, maar wat je nu hebt gedaan, kan echt niet!')
- **Autonomie:** We zorgen ervoor dat het kind mede-eigenaar wordt van het probleem, van het vinden van een oplossing, het maken van een plan en het uitvoeren van dat plan. ('Wat heb je bedacht om dit te gaan oplossen?')
- **Competentie:** We gaan ervan uit dat het kind zelf met een goede oplossing komt en die ook uitvoert. En we laten onze waardering blijken als dat lukt. ('Ik weet zeker dat je daartoe in staat bent. Zo ken ik je. Fijn dat je dat zo hebt gedaan!')

Een ander belangrijk aspect van een 'zinvolle' straf is **eigenaarschap**. Straffen kan tot gedragsverandering leiden als de dader de straf als zinvol ervaart. Dat gebeurt vaak pas als het kind mede-eigenaar wordt van het probleem en vervolgens zelf wil nadenken over de oplossing ervan. We steken dus eerst tijd en energie in het bewust maken van het kind dat het vooral zijn of haar probleem is. Daarna kan het kind gevraagd worden of hij of zij er iets aan wil doen en indien dat het geval is, luidt de vraag: 'En hoe denk je het op te lossen?' De 'straf' zal dan in het licht komen te staan van 'herstellen': soms daadwerkelijk de (fysieke) schade herstellen, soms het vertrouwen weer winnen, enzovoort.

Toezicht bij ons binnen het kindcentrum

Het houden van toezicht is van groot belang wanneer we willen werken aan de veiligheid binnen het kindcentrum. Kinderen hebben (naast gelegenheid om te oefenen met zelfstandigheid, en naast ondersteuning daarbij van volwassenen) ook altijd toezicht nodig. Kinderen houden zich niet vanzelfsprekend aan regels en zijn geneigd grenzen te verkennen. Ze hebben het nodig dat die grenzen worden aangegeven door volwassenen. Bovendien kan in een situatie waarin onvoldoende toezicht en dus onvoldoende 'leiding' is, onveiligheid in een groep kinderen sluipen.

De risicovolle periodes op een dag zijn de overgangen van bijvoorbeeld de klas naar het gymlokaal of naar het plein, de pauzes op het plein en bij het binnenkomen en het naar huis gaan. Wij hebben met ons team duidelijke afspraken gemaakt rondom het toezicht op verschillende plekken:

- plein (bij ingaan van het kindcentrum)
- plein (pauzes en buiten spelen)
- naar de gymzaal lopen
- bij feesten en voorstellingen in de aula
- de toiletten
- de gangen bij het in- en uitgaan van de klassen.
- de aula

LEERLINGGEDRAG OP DE WINGERD 	
	Aula / kleuterhal Je praat met een zachte stem. Je richt je op je werk of spel.
	Kapstok / gang Je zorgt dat jassen / tassen altijd aan een haakje hangen. Jas / Tas / Klas (JTK).
	Bij een viering / voorstelling Je zit, kijkt en geniet!
	Laptop / iPad Na gebruik sluit je goed af en zet je het netjes terug. Je gebruikt het apparaat waarvoor het is bedoeld.
	Toilet Je trekt door, wast je handen en laat netjes achter. Tijdens het zelfstandig werken en spel mag je wel naar de wc.
	Gym / kleedkamer / speelzaal Je ruimt je kleding netjes op. In de kleedkamer wacht je rustig tot je aan de beurt bent.

Behalve de afspraken die we als team hebben gemaakt over ons eigen gedrag bij het toezicht, hebben we samen met de kinderen geformuleerd welk gedrag van de kinderen in welke situaties wordt verwacht. Met de leerlingenraad is hier ook een poster van gemaakt.

Leerlingenraad

Binnen ons kindcentrum hebben we een leerlingenraad. Deze raad bestaat uit twee kinderen per klas van groep 3 t/m 8. Deze kinderen praten mee over zaken die het hele kindcentrum aangaan. De leerlingenraad komt drie keer per jaar bijeen. Zij brengen advies uit naar de leerkrachten en de directie. De zaken worden eerst in een groepsvergadering in de klas besproken en daarna wordt dit door de kinderen teruggekoppeld naar de leerlingenraad. De leerkrachten van de onderbouw koppelen zelf terug naar de leerlingenraad.

Sociale veiligheid

Hoe weten we dat kinderen zich veilig voelen?

We houden de kinderen het hele jaar goed in de gaten. Specifiek volgen we de sociaal emotionele ontwikkeling door:

Observatiemodel voor de sociaal-emotionele ontwikkeling: In oktober vullen alle kinderen van groep 3 t/m 8 een vragenlijst van Welbie in. Dit laat ons zien hoeveel plezier het kind heeft in het leren. We lezen er ook uit af of het kind trots is op zichzelf. En hoe het kind zich voelt in de groep. Het kan een signaal zijn voor een verminderd welbevinden. Welbevinden is een indicator van de veiligheidsbeleving. De leerkrachten van groep 1/2 gebruiken de methode Leerlijnen om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen. In de peuterspeelgroep wordt geobserveerd om de sociaal-emotionele ontwikkeling te volgen.

Oudergesprekken september: Vanaf groep 1 heeft de leerkracht een oudergesprek over de sociaal-emotionele ontwikkeling van het kind. Vanaf groep 4 gaat het kind mee op gesprek.

Groepsbesprekingen: De ondersteuningscoördinator faciliteert drie keer per jaar een moment voor een monitorgesprek met de leerkrachten. Hierin kijkt de ondersteuningscoördinator met de leerkracht mee. Doel is om te kijken of alle kinderen de juiste hulp krijgen.

Klein zorgteam: Er is minimaal acht keer per jaar een *Klein Zorgteam* ingepland. Dit is een bespreking met leerkracht(en), ondersteuningscoördinator en evt. de teamondersteuner(s). In dit gesprek wordt ingezoomd op specifieke ondersteuningsbehoeften en mogelijke handelingsadviezen voor in de klas. De leerkracht informeert de ouders over de uitkomsten van deze bespreking en het plan van aanpak. Een verslag van deze bespreking staat in Parnassys.

Het voorkomen van pesten en sociale onveiligheid

Het programma van Kwink is het fundament voor een sterk tegenwicht tegen pestgedrag. We besteden wekelijks aandacht aan verschillende belangrijke elementen die een positieve sfeer creëren binnen het kindcentrum. Deze elementen zullen we in dit document verder toelichten.

Extra ondersteuning bij sociale onveiligheid

Binnen ons kindcentrum is een gedragscoach aanwezig die samen met de ondersteuningscoördinator de sociale veiligheid monitort. Het monitoren gebeurt via Welbie, Zien, observaties en gesprekken met de leerkrachten. Wanneer een kind zich sociaal onveilig voelt, kan het kind via Rots en Water training of kindgesprekken extra ondersteuning krijgen.

Rots en Water

Op De Wingerd bieden wij ook Rots en Water trainingen aan. Deze worden gegeven door een leerkracht die daar een training voor heeft gevolgd. Een Rots en Water training bestaat uit een serie lessen waarin kinderen door middel van speelse, fysieke en interactieve oefeningen sociale vaardigheden ontwikkelen, zoals het aangeven van grenzen en omgaan met groepsdruk. De training wordt gegeven in een groepje van maximaal tien kinderen en duurt gemiddeld 45 minuten. Door de kleine setting, komen kinderen meer aan het woord en kunnen ze het geleerde makkelijker toepassen in een werkvorm. De Rots en Water training is opgedeeld in lessen voor de onderbouw en lessen voor de bovenbouw. Aan het einde van de lessenserie is er een presentatie voor de ouders/ verzorgers en ontvangt ieder kind een diploma.

Plagen en pesten

Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op **plaagsituaties** in en rond het kindcentrum. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan gemakkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we het geplaagde kind om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag.

Pesten

Wij spreken van pesten als er sprake is van:

- Een negatieve intentie, bedoeld om een ander kind leed te berokkenen;
- Herhaaldelijke en langdurige blootstelling aan negatief gedrag/agressie van één of meer kinderen;
- Verschil in macht tussen pester en gepeste.

We maken onderscheid tussen pesten en *plagen*. Bij plagen is het negatieve gedrag niet structureel tegen hetzelfde kind gericht en is de machtsongelijkheid veelal niet zo duidelijk aanwezig als bij pesten. De insteek bij plagen is bovendien eerder elkaar aan het lachen maken, dan dat er sprake is van een expliciet negatieve intentie en buitensluiten. We leren kinderen ook het onderscheid tussen pesten en een *conflict*. Een conflict is een verschil van mening of van belang (A wil dit en B wil dat). Soms ontaardt een conflict in een *ruzie*, als er sprake is van (fysiek of psychisch) geweld. Plagen kan vaak leiden tot een conflict: A wil dat B ophoudt en B vindt het leuk om er nog even mee door te gaan. Pesten is van een andere orde. De machtsongelijkheid en de structurele gerichtheid op één persoon maakt het onvergelijkbaar met plagen. Pesten is weloverwogen en proactief, gebeurt niet per ongeluk of spontaan, en ook niet als gevolg van uitlokking.

Pesten behoort tot het repertoire van kinderen, en het wordt gevoed in een cultuur die gekenmerkt wordt door competitie en individualisme. Wij bieden op ons kindcentrum een sterk tegenwicht: de groep en het kindcentrum moet een positieve sociale gemeenschap zijn, waarin een expliciete sociale en morele norm aanwezig is die ervoor zorgt dat we oog hebben voor elkaar, dat we rekening houden met elkaar, dat we allemaal verantwoordelijkheid dragen voor de gemeenschap, en dat je het recht hebt om jezelf te zijn, maar dat je dan ook de plicht hebt om ervoor te zorgen dat ieder ander dat recht heeft. Wij willen een kindcentrum zijn waarin zorg voor elkaar centraal staat. Een kindcentrum met een klimaat waarin sprake is van verbinding, eerder dan concurrentie of competitie. Eén met een 'inclusief' groepsklimaat, waarin niemand wordt buitengesloten. Op die manier voorkomen we in veel gevallen ongewenst gedrag als pesten. Als er toch gepest wordt, grijpen we snel in. Zie hieronder.

Aanpak van pesten en sociale onveiligheid

Als er zich toch pestincidenten voordoen, gaan we altijd eerst na of het programma van Kwink (nog) goed wordt uitgevoerd in de betreffende groep. Als dit niet het geval is, wordt hier eerst aandacht aan besteed. Vervolgens is er soms meer nodig. We hanteren daarbij een glijdende schaal: van vroegtijdig ingrijpen bij plagen tot uiteindelijk (als alle andere middelen zijn uitgeput) schorsen of verwijderen van kinderen.

Ingrijpen bij pesten: De Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan, zoals in het voorgaande is beschreven (en of het programma van Kwink goed wordt uitgevoerd). Maar soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere kinderen om te helpen. Met name kinderen die goed in de groep liggen, kunnen belangrijk zijn als ‘verdedigers’.

Als er meer nodig is, hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van Kwink: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (en evt. ondersteuningscoördinator) en kinderen. Eerst is er een gesprek met het gepeste kind alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep kinderen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf. We gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. ***Gesprek met het gepeste kind.*** De leerkracht (of een ander teamlid van het kindcentrum) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zo’n 5 tot 8 kinderen, waaronder kinderen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan het kind of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen het kindcentrum deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. ***Gesprek met de steungroep.*** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om het gepeste kind te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. ***Tweede gesprek met de gepeste.*** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.

4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Hoe dit wordt aangepakt vindt u ook terug in de bijlagen: *‘anti-pestprotocol’* en *‘stappenplan gesprekkencyclus anti-pest-protocol’*.

Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een andere vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij ‘klassiek’ pesten. Wat je in het ‘echte leven’ niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico’s met zich meebrengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen te leren omgaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren. Zie ook in de bijlage: *‘anti-pestprotocol’*.

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep, gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: ‘Zo doen we dat hier binnen ons kindcentrum met sociale media!’

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als ‘teachable moments’, als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren kinderen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de kinderen te praten.

Afhankelijk van wat het betrokken kind hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Dit doen wij alleen als het betrokken kind (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

In het kader van Kwink besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

Anti-pestcoördinator en vertrouwenspersoon

Binnen ons kindcentrum hebben we twee personen aangesteld als vertrouwenspersoon (Melinda Zalm en Sylvia Mordhorst) en één anti-pestcoördinator (Serhat Güçlü). Hier kunnen ouders klachten en/of zorgen neerleggen. Ook worden zij nauw betrokken bij pestgevallen.

Schorsen en verwijdering

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA) is niet altijd mogelijk, of geeft geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de pestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Het gepeste kind kan niet meewerken. Of de pester valt in herhaling en bereikt de grens van het toelaatbare binnen het kindcentrum.

Ter bescherming van het gepeste kind zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Zie bijlage: *‘protocol schorsen en verwijderen’*.

Bijlagen

Bijlagen

Anti Pest Protocol

Er gelden drie uitgangspunten:

1. Wij gaan met respect met elkaar om.
2. Wij pesten niet.
3. Wij accepteren niet dat er gepest wordt.

Pesten binnen het kindcentrum. Hoe gaan we hier mee om?

Pesten komt helaas binnen ieder kindcentrum voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en binnen ons kindcentrum serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden:

Voorwaarden

1. Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: kinderen (gepeste kinderen, pesters en de meelopers), leerkrachten en de ouders.
2. Binnen het kindcentrum wordt geprobeerd pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, wordt het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar gemaakt, waarna met hen afspraken worden gemaakt.
3. Als pesten zich voordoet, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk en *actief* stelling nemen. Ze signaleren dit d.m.v. observaties in de groep en op het plein, d.m.v. het leerlingvolgsysteem "Zien", "Welbie" en vragenlijsten die door kinderen zelf worden ingevuld of uit gesprekken met kinderen en/of ouders. De leerkracht beslist of zij dit alleen met de betrokkenen bespreekt of met de hele groep. De leerkracht bespreekt dit volgens dit protocol. Dit protocol wordt ingezet wanneer er meerdere keren met betrokkenen is gesproken en er vervolgens weinig effect zichtbaar is en/of als het zich herhaaldelijk blijft voordoen.
4. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, beschikt men binnen het kindcentrum over een directe aanpak. (Zie verderop in dit protocol)
5. Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van de ondersteuningscoördinator nodig. Zij kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegd gezag adviseren.
6. Pesten gebeurt ook buiten schooltijden. Wanneer het probleem zich binnen het kindcentrum verder voortzet en de ontwikkeling van het kind belemmert, zijn we binnen het kindcentrum genoodzaakt het als pestprobleem te beschouwen en verder op te pakken binnen het kindcentrum. We houden hierbij altijd de gedeelde verantwoordelijkheid met ouders.
7. Een pestprotocol alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Er moet ook preventief wat aan gedaan worden. Wij handelen en werken vanuit de methode Kwink.

Wat doen we om pesten te voorkomen?

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen wij alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar De Wingerd te gaan!

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden is het samen met de kinderen maken van afspraken, voor alle betrokkenen.

1. Aan het begin van elk schooljaar wordt extra aandacht besteed aan de regels, afspraken en het anti-pest-protocol.
2. De afspraken worden door de kinderen samen gemaakt in de eerste weken van het schooljaar. Zij gelden het hele jaar en worden eventueel opnieuw aan de orde gesteld.
3. Wij stellen met het programma van Kwink regelmatig een onderwerp in de les aan de orde. Elke week wordt er een les gegeven volgens het rooster. Als het nodig is wijken we af van het rooster en zetten de lessen anders in.

Kwink wil:

- een positieve omgang met elkaar,
- kinderen leren om op een goede manier om te gaan met conflicten,
- kinderen meer verantwoordelijk maken,
- kinderen een stem geven,
- de klas en het kindcentrum tot een democratische gemeenschap maken, waarin iedereen zich betrokken en verantwoordelijk voelt.

(Voor meer informatie: zie de methode Kwink)

4. Onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in een groep, aanpak van conflicten, luisteren naar elkaar, gevoelens uiten en herkennen, elkaar helpen etc. komen aan de orde. Daarbij wordt gevarieerd in werkvormen zoals: rollenspelen, kringgesprekken, tweegesprekken.
5. Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten en de ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en de kinderen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten, ouders en kinderen horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen. Het is van essentieel belang voor het kind dat ouders en leerkrachten dezelfde stelling hierin aannemen.

Wat doen wij als we merken dat er gepest wordt?

Handelingen van kinderen

1. Als een kind iets wordt aangedaan wat hij/zij niet wil, wordt er op een afgesproken manier gereageerd. Het kind probeert het conflict op te lossen. Als dit niet zelf lukt, dan helpt de leerkracht hierbij en zoekt samen met de kinderen naar een goede oplossing.

2. Als kinderen merken dat er gepest wordt, spreken zij elkaar daarop aan en vertellen zij dit aan de leerkracht en/of hun ouders.

Handelingen van leerkrachten richting kinderen en groep

1. De leerkracht bespreekt elk pestprobleem met de betrokken kinderen. Eerst met het gepeste kind en daarna met de steungroep en daarin meegenomen het pestende kind. Zie stappenplan OPA-aanpak.
2. De leerkracht neemt na een pestprobleem dat breder is dan twee leerlingen duidelijk stelling tegen het gedrag van de pester, dat niet te tolereren is. Hij/zij activeert de groep om samen tot een oplossing te komen. Zie stappenplan OPA-aanpak. Hij/zij dreigt niet met maatregelen, maar straalt gedurende het hele proces het geloof uit dat de kinderen die erbij betrokken zijn zelf de problemen kunnen oplossen.
3. De leerkracht meldt een pestprobleem dat zich herhaalt of te lang voortduurt bij de ondersteuningscoördinator en brengt daarbij verslag uit van de gesprekken die met de kinderen en de groep zijn gevoerd. Indien nodig brengt de ondersteuningscoördinator advies uit.
4. Bij een pestprobleem kiest de leerkracht, in overleg met de ondersteuningscoördinator, een vorm van begeleiding voor het pestende kind en voor het gepeste kind. In overleg met betrokkenen kan contact worden opgenomen met externe deskundigen.
5. Bij een pestprobleem kan er een time-out worden gegeven aan het betrokken kind. Als een kind een time-out heeft gehad in een andere groep of bij de directie of teamondersteuner, wordt dit door leerkracht ook bij ouders gemeld. Zo nodig kan worden overgegaan naar "protocol ongewenst gedrag", het schorsen/verwijderingsprotocol.

Handelingen van leerkracht richting ouders

1. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het gepeste kind.
2. De leerkracht heeft een gesprek met de ouders van het pestende kind.
3. In deze gesprekken worden de ouders op de hoogte gebracht van het probleem en probeert de leerkracht meer inzicht in de situatie te verkrijgen. Tijdens deze gesprekken wordt de ouderfolder uitgereikt. Deze gesprekken worden vastgelegd in het gespreksformulier.
4. In overleg met de ondersteuningscoördinator en/of management wordt besloten of de overige ouders door middel van een ouderavond worden geïnformeerd over de problemen t.a.v. het pedagogisch klimaat in de groep.
5. In een vervolggesprek met de ouders van de direct betrokken leerling wordt een plan van aanpak besproken.

Handelingen van ouders

In het geval pesten aan de orde is, verwacht De Wingerd van de ouders de volgende gedragslijnen.

Ouders van het gepeste kind

1. Als de ouders de indruk hebben dat hun kind gepest wordt, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind en nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen en zijn/haar visie te horen.
4. Indien er sprake is van een ernstige “pest-situatie”, die zich binnen ons kindcentrum afspeelt, nemen ouders nooit rechtstreeks negatief contact op met de betrokken kinderen en hun ouders. Zij wenden zich tot de groepsleerkracht. Bij kleine peestsituaties is onderling contact tussen ouders mogelijk mits dit positief gebeurt.
5. De ouders verlenen hun medewerking aan een door de leerkracht voorgesteld overleg. De afspraken worden vastgelegd in een gespreksformulier.

Ouders van het pestende kind

1. Als het ouders ter ore komt dat hun kind pest, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind, straffen het niet, maar nemen stelling tegen het pesten.
3. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen en zijn/haar bevindingen te horen.
4. De ouders werken mee aan het plan van aanpak dat door de leerkracht wordt voorgesteld. Ze werken samen een plan uit en voeren het samen uit.

Ouders van de meelopers

1. Als ouders van hun kind horen over pestgedrag in de klas, nemen zij het probleem serieus.
2. De ouders luisteren zo objectief mogelijk naar de verhalen van hun kind en proberen inzicht te krijgen op de aard en de omvang van het probleem.
3. De ouders nemen stelling tegen het pesten.
4. De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht om hem/haar op de hoogte te stellen.

Voor alle betrokken ouders geldt:

De ouders nemen contact op met de groepsleerkracht. Als zij zich, om welke reden dan ook, niet willen wenden tot de groepsleerkracht, nemen zij contact op met de contactouder, ondersteuningscoördinator of het management.

Cyberpesten

Cyberpesten, digitaal pesten of digipesten is het pesten op het internet. Dat kan verschillende vormen aannemen. Het gaat om kwetsende of bedreigende teksten, bijvoorbeeld via sociale media. Men kan ook beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op het internet of op sociale netwerksites plaatsen. Dan is er sprake van cyberstalking waarbij één of meerdere daders doelbewust een slachtoffer lastigvallen.

Kenmerken

- Cyberpesten gebeurt vaak anoniem. De daders voelen zich veilig, ongenaakbaar en onherkenbaar, waardoor ze weinig terughoudend zijn.
- Cyberpesten wordt als ernstiger ervaren dan "gewoon" pesten, omdat dader en slachtoffer niet in direct contact met elkaar staan. Ook worden hierdoor grenzen verlegd. De dader voelt zich niet geremd, waardoor de kwetsende informatie zich verspreidt over meerdere personen.
- Niet alleen fysiek of sociaal dominante personen doen aan cyberpesten. Door zijn kennis over het internet voelt de dader zich vaak machtiger dan het slachtoffer en denkt dan "veilig achter de computer" zijn slag te mogen slaan.
- Het slachtoffer voelt zich onveiliger dan bij gewoon pesten, want hij is nergens vrij: niet binnen het kindcentrum en niet thuis.
- De impact van cyberpesten is groter dan bij gewoon pesten, want er zijn veel meer toeschouwers.
- Bij cyberpesten blijven de gegevens op het internet bestaan, zodat het slachtoffer er jaren nadien nog mee geconfronteerd kan worden.

Preventie

Ouders en leerkrachten spelen bij het tegengaan van cyberpesten een belangrijke rol. Door het kind te begeleiden bij het surfen op internet en er voor te zorgen dat zij/hij het meldt als er dingen gebeuren die niet goed zijn, is men goed op de hoogte. Ook voorlichting over hoe om te gaan met wachtwoorden, persoonlijke gegevens en het plaatsen van informatie is belangrijk. Bij de lessen van Kwink wordt hier in de bovenbouw op ingegaan. Wanneer er in de lagere groepen cyberpesten wordt gesignaleerd, zal de leerkracht aandacht besteden aan dit onderwerp.

Aanpak

De betrokkenen worden volgens het anti-pest-protocol aangepakt. Ook verwijzen we in het geval van cyberpesten naar het protocol sociale media, waarin staat, dat gebruikers fatsoensnormen in acht moeten nemen. Als zij deze overschrijden dan worden maatregelen genomen zoals waarschuwen, schorsen en verwijderen.

Stappenplan gesprekkencyclus anti-pest-protocol

De Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA) voor de leerkracht

STAP 1:

Gesprek met het gepeste kind:

- Waar heb je last van? (Vraag dóór naar concreet gedrag)
- Wie zijn er betrokken?
- Is het plagen of pesten? (Verken samen of het veelvuldig plagen is of pestgedrag)
- Wanneer komt het voor?
- Wil je hulp?
- Wat zou jij zelf kunnen doen om het pesten te stoppen?
- Hoe vaak gebeurt het?
- Wat gebeurt er met jou (hoe voel je je, hoe reageer je)?
- Samen met het gepeste kind wordt de steungroep samengesteld. (5 – 8 kinderen. Gemengd jongens en meisjes waaronder de pester, meelopers, mogelijke helpers)

STAP 2:

Gesprek met de samengestelde steungroep (gepeste kind is niet aanwezig):

- Vertel wat je hebt gesignaleerd, wees hierbij zo concreet mogelijk (wat, wanneer, hoe vaak)
- Wat is het effect van het gedrag?
- De steungroep wordt uitgenodigd om de gepeste te helpen.
- De steungroep mag met ideeën en voorstellen komen. Dit alles met als doel om het pesten te stoppen.
- Geef aan dat pesten niet getolereerd wordt in de school.

STAP 3:

Gesprek met de gepeste:

Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.

- Is er verandering zichtbaar?
- Wat heb je er zelf aan gedaan?

- Hoe voelt dat?

STAP 4:

Tweede gesprek met de steungroep:

Na een week is er ook een gesprek met de steungroep.

- Wat heeft ieder lid gedaan om het probleem op te lossen?
- Welke ideeën hebben jullie uitgewerkt? Wat werkte wel en wat werkte niet?

STAP 5: Bij herhaling van het pestgedrag.

Meld de situatie bij de ondersteuningscoördinator en overleg over de te volgen aanpak in de klas. Dat kan zijn:

- Handelingsplan
- Inzetten (externe) deskundige
- Time-out-procedure

Protocol gewenst gedrag

Uitgangspunt

Wij proberen zoveel mogelijk te bevorderen, dat kinderen gewenst gedrag ontwikkelen. Dat doen we door in een vroeg stadium ongewenst gedrag te benoemen en door het aanleren van vaardigheden die leiden tot gewenst gedrag. Wanneer een kind ongewenst gedrag vertoont, analyseert de leerkracht welke vaardigheden een kind niet beheerst, stelt een handelingsplan op en begeleidt het kind. Indien nodig schakelt de leerkracht externe hulp in.

Het kan soms nodig zijn om een kind korte tijd uit het groepsproces of de groep te zetten om het tot rust te laten komen. Dit zien wij als een normale pedagogische maatregel, die buiten de reikwijdte van dit protocol valt. Zie hiervoor “*stappenplan voor de leerkracht*”.

Wat verstaan we in dit protocol onder ongewenst gedrag?

- Het kind vertoont ernstig agressief gedrag, zoals onder meer slaan, bijten, schoppen, het kapot maken van eigendommen van een ander (kind, leerkracht, kindcentrum), onbeheersbare driftbuien, schelden, schuttingtaal, seksueel intimiderend gedrag. Daarbij zijn de veiligheid van andere kinderen en de leerkracht in het geding en bestaat er gevaar voor het ernstig beschadigen van persoonlijke of eigendommen van De Wingerd.
- Het kind negeert structureel de aanwijzingen van de leerkracht.
- Het kind is niet aanspreekbaar, of corrigeerbaar.
- Bij nabespreken blijkt onvoldoende inzicht in het eigen aandeel van het kind in de situatie.
- Er is onvoldoende bereidheid bij het kind om te komen tot afspraken over verandering.

Wanneer treedt dit protocol in werking?

Dit protocol geeft richting aan de acties die worden ondernomen in geval van ernstige, structurele ordeverstoringen. Het is echter niet mogelijk de grens tussen wat aanvaardbaar is en wat niet scherp te trekken. Hierover overlegt de leerkracht altijd met de ondersteuningscoördinator en het management. Elke situatie wordt apart beoordeeld, waarbij ook de leeftijd en de voorgeschiedenis van het kind wordt betrokken.

Welke maatregelen worden genomen wanneer zich ongewenst gedrag voordoet?

Wanneer geconstateerd is dat het kind ongewenst gedrag vertoont in het kader van dit protocol, spreekt de leerkracht met het kind en de ouders. Tenminste het volgende komt aan de orde:

- Beschrijving van het voorval en het gedrag van het kind.
- Benoemen van de redenen waarom dit gedrag ongewenst is.

- Analyse van de achtergronden van het gedrag en de inhoud van het handelingsplan.
- Afspraken over acties van kind, leerkracht en ouders, die moeten voorkomen dat dit gedrag zich nog eens voordoet.
- Gebeurt dit nogmaals, dan volgt er een time-out (plaats en duur worden afgesproken).
- Het kind dient bij de time-out naar de afgesproken plaats te gaan, zodra de leerkracht dit zegt, zodat het kind rustig kan worden.
- In Parnassys (het digitaal kinddossier) wordt een aantekening gemaakt van het gedrag dat heeft plaatsgevonden
- In Parnassys wordt een contract opgesteld, met daarin de gemaakte afspraken (zowel voor ouder(s), kind als leerkracht). Dit contract dient ondertekend te worden door ouders en leerkracht.
- De leerkracht informeert tevens de ondersteuningscoördinator en het management.

Wanneer het gedrag zich desondanks herhaalt, volgen ook aanvullende maatregelen:

- Time-out (zoals hieronder beschreven).
- Een aantekening in het kinddossier met een beschrijving van het voorval.
- Een vervolgesprek van de leerkracht en ondersteuningscoördinator met ouders en kind.
- Het opstellen van een contract, met daarin de gemaakte afspraken, zowel voor ouder, kind als leerkracht. Dit contract wordt ondertekend door ouders en leerkracht en - afhankelijk van de inhoud – door het kind.
- Eventueel aanmelden bij het ondersteuningsteam vanuit het samenwerkingsverband De Westfriese Knoop.
- Bij grensoverschrijdend gedrag wordt het protocol “(kortdurend) schorsen en verwijderen”

Wat verstaan we onder een time-out?

- De time-out is bedoeld om het kind voor een langere periode uit een stressvolle situatie te halen en tot rust te laten komen.
- Time-out houdt in, dat het kind in een andere groep wordt gezet voor de rest van de ochtend of middag (dagdeel). Hierover maakt de leerkracht afspraken met de betreffende collega.
- Van een time-out wordt een aantekening gemaakt in het kinddossier met een beschrijving van het voorval. Ouders krijgen hierover bericht.
- Na 3 keer een time-out wordt in het nagesprek aangegeven, dat bij een herhaling (dus na de 4de time-out) er een officiële waarschuwing volgt.
- Wanneer een kind ook in een andere klas niet tot gewenst gedrag te brengen is, rest er maar één optie: dat de ouders het kind ophalen.

Officiële waarschuwing

- Vindt plaats na de 4e time-out.
- Wordt uitgesproken in gesprek met ouders, kind, leerkracht en management over voorgevallen situaties en gedrag van het kind.

- Wordt uitgereikt in schriftelijke vorm door het management. Hierin staat opgenomen dat:
 - Bij volgend onacceptabel gedrag tot schorsing wordt overgegaan.
 - Na schorsing kan de school besluit nemen tot verwijdering.
(zie protocol “(kortdurend) schorsen en verwijderen”)

Wat verwachten we van ouders?

Zichtbare betrokkenheid van ouders is voorwaarde voor een effectieve aanpak van ongewenst gedrag. Daarom verwachten we van ouders dat zij:

- ingaan op de uitnodiging voor een gesprek over het gedragsprobleem.
- actief meedenken en meewerken bij het zoeken naar oplossingen.
- zich houden aan gemaakte afspraken.
- de gespreksverslagen voor akkoord ondertekenen.
- meewerken aan de eventuele aanmelding bij het ondersteuningsteam van het samenwerkingsverband De Westfriese Knoop.
- de adviezen van het zorgteam opvolgen.
- inzage geven in onderzoeksverslagen.

Weigering tot ondertekening

Indien ouders na twee gesprekken niet overgaan tot ondertekening van het contract, kan het kindcentrum het besluit nemen tot verwijdering. Wanneer ouders niet meewerken, wordt een melding bij “Veilig Thuis” overwogen op grond van het argument dat zij hun verantwoordelijkheid in de opvoeding niet nemen. Wanneer het kindcentrum handelingsverlegenheid ervaart, kan een anoniem advies bij Veilig Thuis worden aangevraagd.

Wanneer als gevolg van ongewenst gedrag de veiligheid van het kind, de andere kinderen of de leerkrachten niet kan worden gegarandeerd, kan het kindcentrum overgaan tot verwijdering. Voorafgaand daaraan is schorsing mogelijk.

Van elk officieel gesprek wordt een verslag gemaakt, dat wordt opgenomen in het kinddossier. Dat gebeurt ook met alle andere aantekeningen en stukken die in het kader van dit protocol worden opgemaakt.

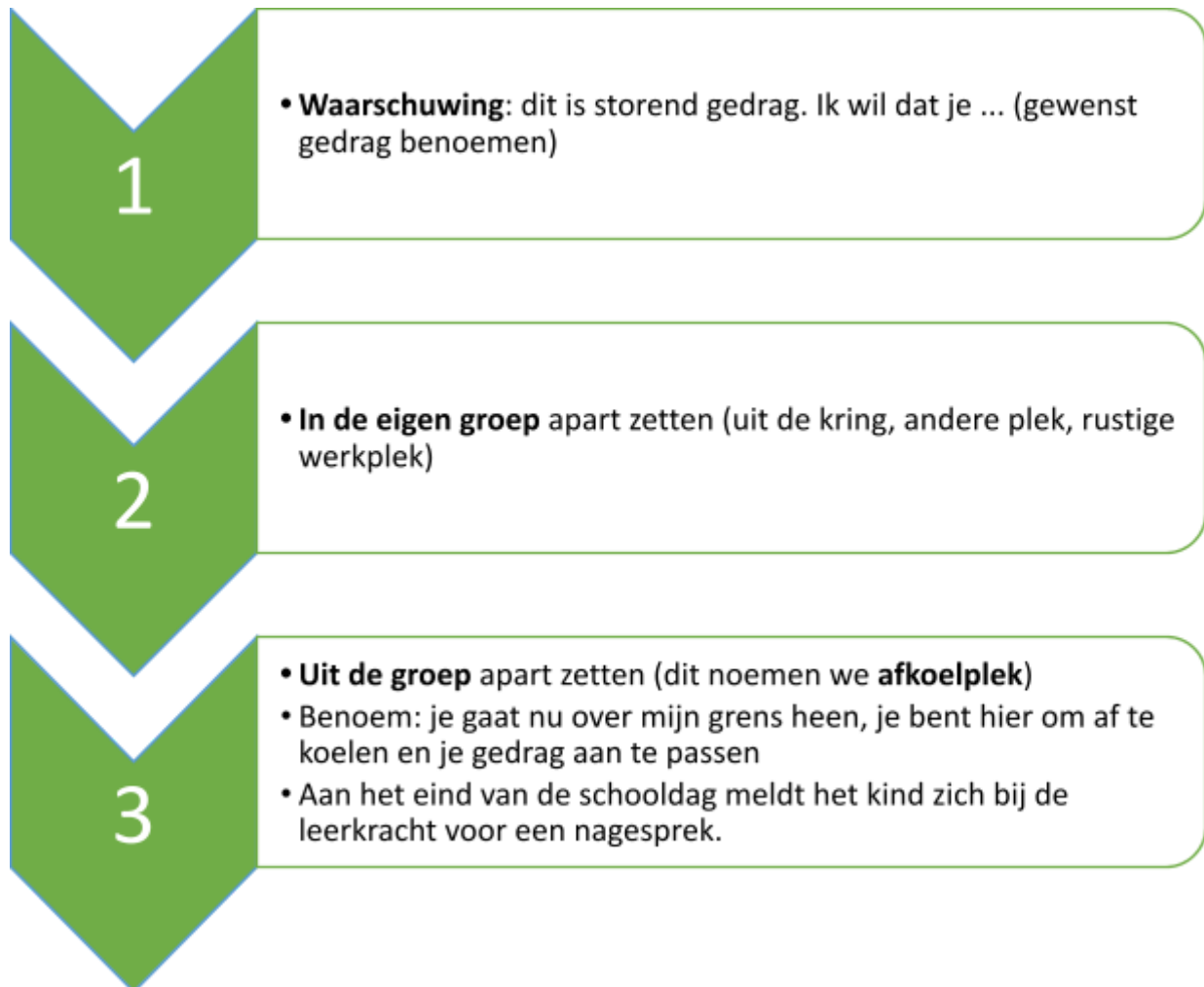
Klachtenprocedure

Indien ouders, het kind, de leerkracht of het management het oneens is met gemaakte afspraken, gang van zaken en dergelijke hebben zij allen het recht om de klachtencommissie in te schakelen. De gegevens hiervan staan vermeld in de informatiegids.

Stappenplan voor de leerkracht bij grensoverschrijdend gedrag van kinderen

(hoort bij: Protocol ongewenst gedrag)

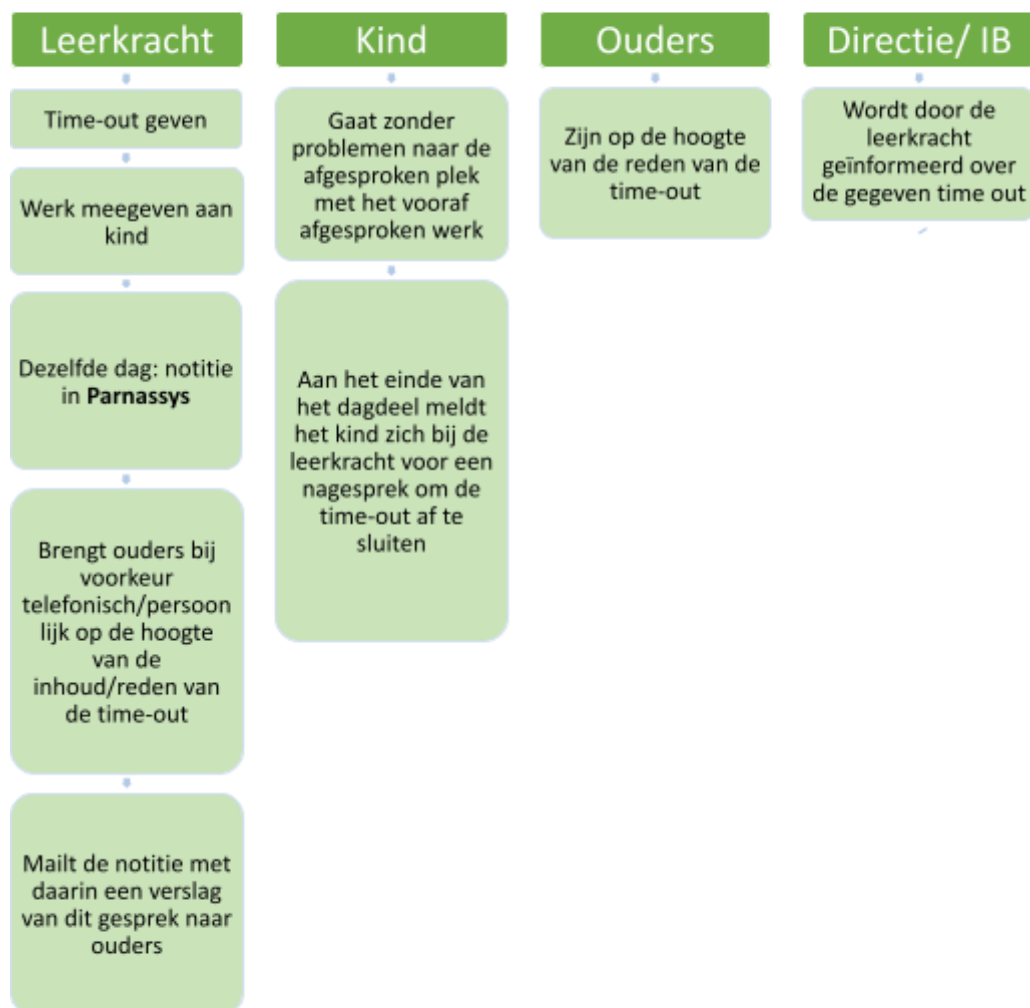
De 1-2-3-regeling:

Als bovenstaande **niet werkt** wordt het protocol “(kortdurend) schorsen of verwijderen” ingezet, in overleg met de ondersteuningscoördinator, of bij afwezigheid van de ondersteuningscoördinator, de schoolleider. De leerkracht krijgt de bevoegdheid om een officiële time-out te geven. De leerkracht regelt een opvangplek en zorgt voor lesmateriaal. Dan volgt er een gesprek met de ouder(s), het kind, de leerkracht en de ondersteuningscoördinator. In dit gesprek wordt het volgende besproken:

- Dit is er vooraf gebeurd (handelingsplan, beloningssysteem, bepaalde aanpak)
- Benoemen van het ongewenste gedrag (aan de hand van voorbeelden en situaties)
- Vaststellen: we gaan voor dit kind het protocol inzetten. Toelichten protocol.
- Afspraken: dit gaan we (leerkracht, kind, ouders) doen om het gedrag te verbeteren en een time-out te voorkomen.
- Hoe ziet het er uit als er sprake is van een time-out?
- Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt, ouders tekenen deze voor gezien.
- Het team wordt op de hoogte gebracht van het feit dat een kind het protocol gaat volgen.

Time out 1

Time-out 2: Zelfde procedure

Time-out 3: Zelfde procedure +

MT nodigt alle betrokkenen uit voor een gesprek.

Time-out 4: Zelfde procedure +

MT geeft officiële waarschuwing en brengt bestuur op de hoogte.

Protocol inzake (Kortdurend) schorsen en verwijderen van kinderen

1. Inleiding

Voor alle locaties, aangesloten bij Stichting Penta, geldt het protocol '(kortdurend) schorsen/verwijderen van kinderen'.

Allereerst; het belang van het kind staat centraal. Wij proberen een schorsing of verwijdering als strafmaatregel of sanctie zoveel mogelijk te vermijden. Schorsing en/of verwijdering zijn uiterste middelen, waartoe slechts wordt overgegaan als er geen andere uitweg meer is.

Wanneer een Penta locatie overweegt om het protocol in werking te laten treden, is grofweg sprake van één van de volgende situaties:

- **Handelingsverlegenheid**

Onder handelingsverlegenheid wordt verstaan: de toestand die ontstaat wanneer de locatie geen verantwoord adequaat antwoord (meer) kan geven op de specifieke instructie- en onderwijsbehoeften van een kind.

Bij handelingsverlegenheid is al in eerder stadium door de locatie de hulp ingeroepen van deskundigen binnen en buiten de locatie ter ondersteuning van de eigen zorgroute. Deze hulp is echter niet meer toereikend om het kind de zorg te kunnen bieden die hij/zij nodig heeft.

- **Ernstig incident**

Onder een ernstig incident verstaat de locatie:

(Voortdurend) storend agressief gedrag van het kind (verbaal en/of fysiek)

Het aantal incidenten dat zich voordoet en de voorheen opgelegde straffen zijn minder bepalend voor de beslissing om een eventuele schorsing en/of verwijdering in werking te laten treden dan de mate van ernst van het incident.

Eén zeer ernstig incident kan in sommige gevallen voldoende aanleiding zijn voor de leiding van de locatie om tot schorsing of verwijdering over te gaan. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een fysieke bedreiging van de leerkracht of de andere kinderen. Omdat iedere situatie op zichzelf staat, zijn geen standaard aantal incidenten aan te geven voordat wordt overgegaan tot schorsing en/of verwijdering.

2. Schorsing of verwijdering

Schorsing

Een schorsing is een tijdelijke onderbreking van het onderwijsproces.

In geval van schorsing zal de locatie het kind van studiemateriaal blijven voorzien.

De duur van de schorsing bedraagt niet langer dan noodzakelijk (kortdurende schorsing = maximaal één dag, schorsing is maximaal één week).

Er vindt een gesprek met de ouders/verzorgers plaats in aanwezigheid van de schoolleider en de leerkracht, waarin de oplossingsmogelijkheden worden verkend. Naar aanleiding van de verslaglegging van dit gesprek kunnen ouders beroep aantekenen bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag organiseert een hoorzitting waarvoor de ouders uitgenodigd worden voor hoor en wederhoor. Het bevoegd gezag doet zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na de hoorzitting, uitspraak.

Verwijdering

Wanneer tot verwijdering wordt overgegaan zal een schriftelijk gemotiveerd besluit tot verwijdering aan de ouders worden verstuurd.

Ouders hebben de mogelijkheid bezwaar te maken tegen dit besluit bij het bevoegd gezag. Binnen vier weken na ontvangst van het bezwaarschrift neemt het bevoegd gezag een besluit. Ouders hebben de mogelijkheid bezwaar te maken bij de civiele rechter. Definitieve verwijdering vindt pas plaats als een andere school/instelling (ook SBO) bereid is het kind op te nemen.

- Verwijdering i.v.m. onaanvaardbaar gedrag ouders/niet meewerkende ouders

De locatie gaat met ouders in gesprek en spreekt hen aan op hun gedrag. Geen verbetering: mogelijkheid tot opleggen van plein- en/of locatieverbod. Aanhoudend onaanvaardbaar gedrag ouders; mogelijkheid tot verwijderingsprocedure kind.

In alle gevallen wordt het bevoegd gezag (= Bestuurder Stichting Penta) in vroegtijdig stadium geïnformeerd.

Door het bevoegd gezag wordt de procedure (kortdurend) schorsen en/of verwijderen begeleid. Naar aanleiding van de verslaglegging van dit gesprek kunnen ouders beroep aantekenen bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag organiseert een hoorzitting waarvoor de ouders uitgenodigd worden voor hoor en wederhoor. Het bevoegd gezag doet zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen vier weken na de hoorzitting, uitspraak.